

ผลกระทบของการเพิกถอนการโอนหรือการกระทำเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้ ตามกฎหมายล้มละลาย¹

ไพสิฐการย์ ขวัญเมือง²

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล อย่างคริปโทเคอร์เรนซี ตาม พระราชกำหนดประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 ที่ในปัจจุบันถือเป็นสื่อกลางที่ใช้แลกเปลี่ยนนำมาซื้อขาย หรือโอนให้แก่กัน ในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งมีการรวมศูนย์ซื้อขายทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งทำให้การควบคุมส่งผลกระทบต่อกฎหมายในประเทศบางประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายในการควบคุมดูแลเป็นการเฉพาะของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น เมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางด้านการเงินและเศรษฐกิจที่มากขึ้นจนทำให้สินทรัพย์ดิจิทัลเริ่มเข้ามามีบทบาทกับประชาชน ทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินด้วย และด้วยตามพระราชกำหนดประกอบธุรกิจดิจิทัล พ.ศ.2561 กฎหมายกำหนดชัดเจนทั้งคำนิยามและสถานะทางสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นสามารถถูกบังคับได้ตามกฎหมายอย่างเช่นทรัพย์สินใด และด้วยธุรกิจดิจิทัลมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและการเงิน จึงทำให้เกิดปัญหาการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้

จากการศึกษากฎหมายล้มละลายการเพิกถอนการนื้อฉลหรือการให้เปรียบเจ้าหนี้ ถือเป็นมาตรการที่สำคัญต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้ สัดส่วนหนี้ และบุคคลภายนอก เพราะถือเป็นส่วนประกอบที่ทำให้เกิดการเพิกถอนนั้นๆ โดยการเพิกถอนนื้อฉลได้มีการนำหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 237 หรือ การให้โดยเสน่หา ตามมาตรา 521 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับร่วมกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย โดยเฉพาะมาตรา 113 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายจะบัญญัติเมื่อลูกหนี้มีสินทรัพย์ดิจิทัลมากกว่าทรัพย์สินทั่วไปก็อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายต้องมีการปรับให้มีการควบคุมทรัพย์สินของลูกหนี้ เพราะด้วยพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ยังมีความบกพร่องในส่วนที่ว่ากฎหมายจะกำกับดูแลและควบคุมเฉพาะผู้ประกอบการและผู้ซื้อขาย เงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเทศต่างๆ ที่ได้มีการจดทะเบียนต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ผลกระทบของการเพิกถอนการโอนหรือการกระทำเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้ตามกฎหมายล้มละลาย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิชิต และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 และมีการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์หรือซื้อขายใดใดที่คณะกรรมการได้จัดให้มีขึ้นเพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆที่อยู่ในระบบนั่นเอง ทำให้หากมีการกระทำลักษณะการฉ้อฉลหรือการให้เปรียบเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ก็จะเป็นปัญหาต่อการควบคุมทรัพย์สินของลูกหนี้ในกฎหมายล้มละลายได้ กระทบต่อกระบวนการชำระหนี้ เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอก ตามกฎหมายล้มละลายอีกด้วย

ดังนั้น จึงได้นำประเด็นปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลกับหลักการเพิกถอนฯ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบดังกล่าว ตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบและทำให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

ผลกระทบจากหลักการเพิกถอนการโอนหรือการกระทำใดๆ ต่อสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้จากการฉ้อฉลและการให้เปรียบเจ้าหน้าที่ จะเพิกถอนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 113 นั้น เป็นการที่ลูกหนี้กระทำการทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ลดน้อยถอยลงไม่เพียงพอชำระหนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับสินทรัพย์ของลูกหนี้ไปโดยมีเจตนายกย้ายไม่มีค่าตอบแทน หรือมีแต่ราคาน้อยกว่าปกติ อันเป็นเจตนาที่ไม่สุจริต ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 237 ทำให้เกิดผลกระทบที่มีต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เนื่องจากทรัพย์สินที่เพิกถอนการฉ้อฉลนั้นอาจเป็นเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล ที่ไม่ได้ใช้ในการครอบครองของ

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจดิจิทัล พ.ศ.2561 แม้ตามพระราชกำหนดดังกล่าวจะบังคับใช้ประกอบกับพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535และพระราชบัญญัติการซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ.2546 ก็ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544

จากการศึกษาสินทรัพย์ดิจิทัล อย่างคริปโทเคอร์เรนซี จะมีสถานะทางกฎหมายอย่างเช่น “เงินตรา” ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ซึ่งคำนิยามของเงินตามพระราชบัญญัติเงินตราแล้ว “เงิน” คือ สิ่งใดก็ตามที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการชำระค่าสินค้าและบริการและในการชำระหนี้ ในขณะที่ขณะหนึ่งและในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งใดก็ตามหากเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับกันโดยทั่วไปให้สามารถนำมาใช้ชำระค่าสินค้าและบริการหรือชำระหนี้แล้ว ก็สามารถเรียกว่าเงินได้ โดยที่มูลค่าของสิ่งเหล่านี้เกิดจากการยอมรับกันในสังคม และทำให้สิ่งเหล่านี้เป็น เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งตราบเท่าที่ยังมีผู้ยอมรับกันอยู่ในสังคมนั้น และด้วยหน้าที่และคุณสมบัติที่ไม่สามารถสนับสนุนตามหน้าที่ของเงินโดยทั่วไปได้ครบถ้วน และหากพิจารณาตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 6 นั้น เนื่องจากบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ไม่ได้เกิดจากวัตถุที่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่าในคำนิยามและหน้าที่ของคริปโทเคอร์เรนซี และ

เงินตราข้างต้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 กับ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 อย่างคริปโทเคอร์เรนซี หรือเงินดิจิทัลอื่นๆ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยี

และการบัญญัติคำนิยามของคริปโทเคอร์เรนซี และการแบ่งประเภทของคริปโทเคอร์เรนซี ตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 จากการศึกษาพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มาตรา 3 บัญญัติว่า "คริปโทเคอร์เรนซี" หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึง หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ซึ่งจากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่า ไม่มีการอธิบายถึงความหมายคริปโทเคอร์เรนซีและไม่มีการอธิบายแบ่งแยกประเภทระหว่างคริปโทเคอร์เรนซีประเภทที่ไม่มีทรัพย์สินอ้างอิง และประเภทที่มีทรัพย์สินอ้างอิง เมื่อกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงประเภท ทำให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภทที่ไม่มีทรัพย์สินอ้างอิงนี้มีเพียงอุปสงค์และอุปทาน จึงทำให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภทนี้มีความผันผวนค่อนข้างสูงส่งผลให้มีความเสี่ยงในการถือครองที่สูงและขาดการควบคุมอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

จะเห็นได้ว่า คริปโทเคอร์เรนซินั้นมีประเภทในการแบ่งลักษณะของทรัพย์สินแตกต่างกัน เมื่อการบัญญัติที่ไม่ครอบคลุม ส่งผลให้เหรียญประเภทต่างๆ มีความผันผวนและความเสี่ยงในการถือครองที่แตกต่างกัน ซึ่งในเรื่องของความผันผวนและความเสี่ยงในการถือครองนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ลงทุน ดังนั้นการที่มาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ในส่วนของบทนิยามของคำว่า "คริปโทเคอร์เรนซี" นั้นไม่ได้มีการบัญญัติแยกประเภทของ "คริปโทเคอร์เรนซี" และไม่ได้บัญญัติถึงนิยามของคริปโทเคอร์เรนซีอย่างชัดเจนว่ามีสถานะทางกฎหมายเป็นอย่างไร เพียงแต่กล่าวถึงลักษณะของ"คริปโทเคอร์เรนซี" แบบกว้างๆ เท่านั้น ย่อมก่อให้เกิดความสับสนและเกิดปัญหาในการตีความส่งผลให้กฎหมายนั้นขาดประสิทธิภาพในการใช้บังคับ กล่าวคือ อาจทำให้ประชาชนไม่ทราบว่าปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซินั้นไม่ได้มีเพียงคริปโทเคอร์เรนซีประเภทที่ไม่มีทรัพย์สินอ้างอิง อย่างเช่น บิทคอยน์ เท่านั้น

ผลกระทบที่มีต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้และสัดส่วนหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อรวบรวมให้กับเจ้าหนี้ ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22 และ มาตรา 109 และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามกฎหมายล้มละลายอาจจะเกิดปัญหาที่ว่าสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวนี้ไม่ได้อยู่ในการครอบครองของลูกหนี้ ซึ่งหมายถึงว่าทรัพย์สินหรือสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้อาจอยู่ในการดูแลของระบบบล็อกเชนหรือระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งหากเป็นการซื้อขายกันในลักษณะโทเคนดิจิทัลแล้วก็อาจมีการโอนเงิน

ดิจิทัลไปให้กับบุคคลอื่นหรือผู้ร่วมหุ้นซึ่งเป็นประธานการลงทุนและเป็นเจ้านี้ของผู้ล้มละลาย เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับการชำระหนี้ก่อน ตามมาตรา 115 เพราะโทเคนดิจิทัลคือการลงทุนด้วยสกุลเงินดิจิทัลนั่นเอง ทำให้มีผลกระทบต่อเจ้านี้รายอื่นอย่างชัดเจนและยังทำให้การสืบสวน และการบังคับขายทอดตลาดของพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นอาจทำได้ยาก เพราะ กฎหมายพัฒนาไม่ทันต่อการบังคับสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้ อีกทั้ง การคุ้มครองสินทรัพย์นั้นยังไม่ครอบคลุมพระราชกำหนด การประกอบธุรกิจดิจิทัล พ.ศ.2561 แม้ตามพระราชกำหนดดังกล่าวจะบังคับใช้ประกอบกับพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ.2546 ก็ตาม

ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ในการการยึดอายัดสินทรัพย์ดิจิทัล ประเภทคริปโทเคอร์เรนซีของลูกหนี้การรวบรวมหรือการเพิกถอนเจ้าหนี้ที่พิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้จัดการเองหรือเป็นคนกลางในการสืบหาแทนเจ้าหนี้ว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินใดบ้างหรือมีการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งหากเป็นกรณีที่ลูกหนี้ มีสินทรัพย์ดิจิทัล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการช่วยจัดการรวบรวมสินทรัพย์นั้นและแบ่งเฉลี่ยทรัพย์ประเภทดังกล่าวของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยเท่าเทียม แต่ด้วยลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่านิยมที่ในปัจจุบันมีมุมมองต่อรูปแบบในการใช้ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการหรือสิทธิอื่นใดหรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบกับปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ด้านค่าเงินที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้การดำเนินการสืบเสาะแสวงหาทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการก็อาจจะต้องประสบปัญหาในการสืบสินทรัพย์ดิจิทัลเหล่านั้น และการคัดเลือกและอบรมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมีความรู้ ความเท่าทันกับภาวะเศรษฐกิจในยุคของสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย ทำให้เห็นว่าหลักการเพิกถอนการให้เปรียบเจ้าหนี้ เป็นการที่ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้บางรายทำให้เจ้าหนี้ที่ไม่ได้รับชำระหนี้เสียเปรียบ ซึ่งเป็นหลักการที่มีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายที่ต้องการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทุกรายโดยเท่าเทียมกันตามหลัก *Pari passu* เมื่อลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ย่อมทำให้เจ้าหนี้นั้นได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น โดยการเพิกถอนการให้เปรียบเจ้าหนี้ ผลของการเพิกถอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายล้มละลายตามมาตรา 92 นั้น บัญญัติไว้ว่า"บุคคลใดได้รับความเสียหายเพราะสิ่งของของตนถูกยึดไปตามมาตรา 109 (3) ก็ดี หรือเพราะการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆถูกเพิกถอนตามมาตรา 115 ก็ดี หรือเพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ยอมรับทรัพย์สินหรือสิทธิตามสัญญาตามมาตรา 122 ก็ดีมีสิทธิขอรับชำระหนี้สำหรับราคาส่งของหรือหนี้เดิมหรือค่าเสียหายได้ แล้วแต่กรณีภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา 91 แต่ให้นับจากวันที่อาจใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ได้ถ้ามีข้อโต้แย้งเป็นคดีให้นับจากคดีถึงที่สุด" กล่าวคือให้สิทธิเจ้าหนี้ที่ถูกเพิกถอนสามารถมาขึ้นขอรับชำระหนี้ได้

ผลกระทบที่มีต่อบุคคลภายนอกที่สุจริต ซึ่งต้องศึกษาว่า "สุจริต" และ "ค่าตอบแทนตามสมควร" จะเห็นได้ว่าการตีความแบ่งออกได้เป็น 2 หลักการคือหลักการทั่วไปกับหลักการเฉพาะเรื่อง ถึงจะเห็นได้จากกฎหมายลักษณะหนี้ได้มีการปรับใช้คำว่า "สุจริต" ว่าเป็นทางทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบด้วยหรือไม่ และเนื่องจากบุคคลภายนอกไม่ได้รับความเป็นธรรม ตามมาตรา 114 พระราชบัญญัติล้มละลาย อีกทั้งระยะเวลา 3 ปี ก็เป็นระยะเวลาที่นานเกินสมควร เนื่องจากลูกหนี้ประกอบธุรกิจที่ต้องมีการดำเนินธุรกรรมต่างๆ เป็นปกติอยู่แล้ว ธุรกรรมบางอย่างอาจถูกเพิกถอนโดยไม่สมควรและจะต้องมีการกระทำทำให้เป็นที่เสียหายต่างจากกฎหมายลักษณะทรัพย์ที่เป็นหลักการเฉพาะเรื่องโดยอาศัยเพียงความรู้หรือไม่รู้ข้อเท็จจริงนั้นเป็นการกระทำที่สุจริตหรือไม่สุจริต และประกอบกับเมื่อลูกหนี้ที่ตกเป็นบุคคลล้มละลาย แล้วนำสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งโอนเปลี่ยนหรือสกุลเงินดิจิทัล โดยการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและมีระบบเครือข่ายที่กว้างกับบุคคลอื่น หรือแลกเปลี่ยนโดยวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ลูกหนี้ก็สามารถโอนให้บุคคลภายนอกทั้งสิ้น

และเมื่อลูกหนี้โอนสินทรัพย์ดิจิทัลประเภท บิทคอยน์ไว้กับบุคคลภายนอก ไม่ว่าจะโอนไว้เพื่อการลงทุน (fund) การซื้อขายหรือใช้เก็งกำไร (trade) แน่แน่นอนว่าการย้ายถ่ายโอนทรัพย์ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่กรณีลูกหนี้สุจริตต้องการเก็งกำไรและระหว่างก่อนหรือหลังลูกหนี้ล้มละลาย ค่าเงินดิจิทัลตกหรือติดคอย คือการลงราคาสกุลเงินดิจิทัล แล้วราคากลับตกลง (Cut Loss) จะสามารถพิสูจน์ได้อย่างไรว่าลูกหนี้สุจริตหรือไม่สุจริตจากการลงทุนนั้น

จากการศึกษาทำให้เห็นว่า การตีความโดยทั่วไปอาจจะใช้ไม่ได้ในกรณีการเพิกถอนสินทรัพย์ดิจิทัล เพราะหากบุคคลภายนอกที่ซื้อขายเงินดิจิทัลหรือร่วมลงทุนแล้วค่าเงินตก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำการสืบสวนเพื่อพิสูจน์สินทรัพย์นั้นให้ได้ว่ามีการซื้อขายกันจริงหรือไม่ และบุคคลภายนอกรู้ถึงราคาการขึ้นลงของสกุลเงินนั้นหรือไม่ โดยจากการศึกษาทำให้เห็นถึงความเป็นไปได้ยากของการตรวจสอบ เพราะ เงินดิจิทัลหรือการลงทุนหรือร่วมลงทุน ก็ไม่ได้จดทะเบียนกันทุกธุรกิจ แต่เป็นการลงทุนในระบบบล็อกเชน หากการพิสูจน์ทำได้เพียงชี้ว่าความรู้หรือไม่รู้ข้อเท็จจริงนั้นเป็นการกระทำที่สุจริตหรือไม่สุจริต ก็คงไม่เพียงพอและอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นๆ จึงต้องแก้ไขในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ควรจะพิจารณากำหนดคริปโทเคอร์เรนซี ประเภทบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ เพิ่มเติมในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อให้บิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ถือเป็นหลักทรัพย์ประเภทที่ 11 และการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจดิจิทัล พ.ศ.2561 ตามข้างต้น

จากการศึกษาค้นคว้าผลกระทบของการเพิกถอนการ โอนหรือการกระทำเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของ ลูกหนี้ตามกฎหมายล้มละลาย ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ควรมีการแก้ไขและพัฒนาเพิ่มเติมในคำนิยามของคริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งควรมีการกำหนดคริปโทเคอร์เรนซีให้ชัดเจน ไม่ใช่การบัญญัติในลักษณะกว้างๆ อย่างปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนต่อการบังคับใช้และตีความ และการกำหนดประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าว เช่น การบัญญัติเป็นประเภทที่มีทรัพย์สินอ้างอิงและไม่มีทรัพย์สินอ้างอิง เพราะเป็นส่วนที่จะแบ่งแยกให้ผู้ลงทุนสามารถตัดสินใจในการเลือกความเสี่ยงที่จะลงทุนได้

2. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 โดยออกระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติมอาศัยอำนาจตามมาตรา 10 (1) กล่าวคือต้องระบุให้ชัดเจนว่า การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ต้องครอบคลุมถึงการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ที่มีได้ทำการจดทะเบียนตามกฎหมายด้วย โดยอาจให้กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับในกรณีนี้ อายัดทรัพย์สินในต่างประเทศสามารถเข้ามาบังคับใช้ เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคมดิจิทัลด้วย

3. ควรให้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) พิจารณากำหนดคริปโทเคอร์เรนซี อย่างบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ เพิ่มเติมในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อให้บิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ถือเป็นหลักทรัพย์ประเภทที่ 11 ทั้งนี้ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการกำหนดบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ให้เป็นหลักทรัพย์ ก็คือ สามารถนำกฎหมายพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 นำมาบังคับใช้เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ทั้งนี้ ถือเสมือนหนึ่งว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายใกล้เคียงที่สามารถนำมาปรับใช้ได้

4. ควรกำหนดสถานะทางกฎหมายตาม พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 เกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีและเงินเสมือนเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ให้ชัดเจน อย่างเช่น พิจารณาจากลักษณะการใช้บิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ เป็นหลัก หากใช้บิทคอยน์ในการซื้อใช้ถึงกำไร (tread) ในลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายกับการลงทุนในหุ้น ซึ่งหุ้นนั้นเป็นหลักทรัพย์ชนิดหนึ่งที่กิจการออกให้แก่ผู้ถือ (holder) ซึ่งสามารถโอนให้แก่กันได้และเปลี่ยนมือได้ ทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของหุ้นย่อมถือได้ว่าบิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ นั้นมีสถานะเช่นเดียวกันกับหุ้นซึ่งมีสถานะทางกฎหมายเป็นหลักทรัพย์หรือหากมีการใช้บิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ เพื่อการลงทุน (fund) บิทคอยน์และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ ย่อมมีสถานะทางกฎหมายเป็นหลักทรัพย์อย่างหนึ่งเช่นเดียวกัน หากมีการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขาย

ล่วงหน้าจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 และถือว่าบิทคอยน์ และเงินเสมือนหรือเงินดิจิทัลประเภทต่างๆ นั้น มีสถานะทางกฎหมายเป็น ตราสารทุน

ทำให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดให้ผู้ที่จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบิทคอยน์หรือเงินเสมือนอื่นๆ ที่มีลักษณะเหมือนกันนั้นจะต้องขออนุญาตจาก ผู้กำกับบริการทางการเงิน กรมบริการทางการเงิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายนิวยอร์ก เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ให้บริการใบอนุญาต มีประสิทธิภาพที่ดีในการดำเนินธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับบิทคอยน์ และการตรวจสอบการทำธุรกรรมที่ทำได้ง่ายขึ้น และมีการเปิดเผยตัวตนของผู้ทำธุรกรรม รวมถึงการป้องกันการฟอกเงินผ่านการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์ นอกจากนี้ยังมีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น มาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อความเสียหายจากการถูกโจรกรรมบิทคอยน์ มาตรการความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคจากความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจบริการเกี่ยวกับบิทคอยน์ เป็นต้น

5.ควรมีการให้ความสำคัญต่อสินทรัพย์ดิจิทัลเพราะด้วยการพัฒนาการของคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย ซึ่งกฎหมายที่ใช้กำกับ ดูแลยังมีปัญหาและไม่พัฒนาเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่เติบโตทุกวันและในภาวะเศรษฐกิจที่การเงินเติบโตมากขึ้น กฎหมายล้มละลายที่เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2487 ต้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์เข้าใจถึงขั้นตอนและรูปแบบของสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึง ช่องว่างของการยกย่ายถ่ายโอนทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นได้ในยุคดิจิทัลและนำไปสู่ความยุ่งยากของการฟ้องถอนนั้นๆ ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้ เพราะความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ถูกวางสถานะบุคคลไว้ไม่ถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าตนเป็นเพียงคนกลางเท่านั้น โดยเห็นว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่จะต้องดำเนินการติดตามหาทรัพย์สินของลูกหนี้และแจ้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบเพื่อดำเนินการฟ้องถอนหากพบว่าเป็นการกระทำที่มีขอบส่วนเจ้าหนี้ก็คิดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะทำการติดตามหาทรัพย์สินลูกหนี้เองจึงเป็นการปิดการระกัน

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

วิชา มหาคุณ, คำอธิบายกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 15 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2559), หน้า 17-24.

ปรีชา พาณิชวงศ์, คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติ บรรณการ2548). หน้า 13-14. สัญญา ประดิษฐ์วิทยา

ข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของ บุคคลล้มละลาย : ศึกษาเฉพาะกรณีการประกอบอาชีพรับราชการ(สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะ นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2549) หน้า 21-24.

คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 241 ถึง มาตรา 452

หน้า302,โดย จิตติ ดิงศภัทัย,และยล ชีรกุล 2503,กรุงเทพฯ:เนติบัณฑิตยสภา

สุธี สุภนิตย์ , หลักกฎหมายล้มละลาย และฟื้นฟูกิจการ , พิมพ์ที่ 9 (กรุงเทพมหานคร ซ สำนักพิมพ์วิญญูชน , 2556) หน้า 30

กฎหมายแพ่งหลักทั่วไป หน้า 32-33, โดย ปรีดี เกษมทรัพย์ , 2526., พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กฎหมายแพ่ง:หลักทั่วไป คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 -14. หน้า78, โดย ประสิทธิ์ ไผ่วิไลกุล.2548, กรุงเทพนิติธรรม.

กฎหมายแพ่งหลักทั่วไป หน้า.32-33 โดย ปรีดี เกษมทรัพย์ , 2526., พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ: คณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนั่นทกรณ์ โสคติพันธุ์, คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา, แก้ไขเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 22 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561), หน้า 337

กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล ,ดร.พินัย ณ นคร

เสนอ บุญเกียรติ,คำบรรยายวิชากฎหมายล้มละลาย พิมพ์ครั้งที่ 2 (พระนคร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2514) หน้า 77.

วิชัย วิวิตเสวี .กฎหมายล้มละลายหลักกฎหมายจากคำพิพากษาฎีกา.พิมพ์ครั้งที่ 1¹ กฎหมายลักษณะล้มละลาย คำสอนชั้นปริญญาตรี พระนคร.โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์และการเมือง,2484) น.353

บทความ

วิวัฒนาการทางปรัชญา และลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ แหล่งที่มา available URL

<https://zipmex.com/th/learn/financial-evolution-before-bitcoin/>

คำอธิบาย ถึงหน่วยอิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงมูลค่าเหมือนสินทรัพย์ทั่วไป ใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนโดยไม่ผ่านตัวกลาง”, แหล่งที่มา available URL <https://thematter.co/futureverse/futureword-digital-asset/160461>

กระปุกดอทคอม, บิทคอยน์ คืออะไร สกุลเงินบิทคอยน์ เงินเสมือนจริงในระบบดิจิทัล [Online], 13 มีนาคม 2557. แหล่งที่มา available URL <http://money.kapook.com/view84147.html>.

ปัจจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ, SCB EIC วิเคราะห์ เรื่อง Bitcoin: สกุลเงินดิจิทัล จับตามอง [Online], 11 มีนาคม 2557. available URL แหล่งที่มา <http://www.moneyandbanking.co.th/analysis.php?isb=isb007&newsID=4433>.

รัตนา พงศ์ทวีข, เพลิดเพลิน เผยเผด็จการไม่มีอำนาจกำกับดูแลการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์ [Online], 28 กุมภาพันธ์ 2557. แหล่งที่มา available URL <http://www.yt9.com/s/iq27/1846859>.

เว็บเครือข่ายบาบ๋าห้ามใช้บิทคอยน์", กรุงเทพธุรกิจ, มกราคม 2557. แหล่งที่มา available URL www.bangkokbiznews.com/mobile/xhtml/news/detail/06/554664/

คาสีโนในลาสเวกัสยอมรับการใช้บิทคอยน์แล้ว", เดลินิวส์, 22 มกราคม 2557. แหล่งที่มา available URL <http://www.dailynews.co.th/Content/foreign/210538/>

คาสีโนในลาสเวกัสยอมรับการใช้บิทคอยน์แล้ว. 1 "แคนาดาเปิดเอทีเอ็มบิทคอยน์'ผู้แรกของโลก", กรุงเทพธุรกิจ, 30 ตุลาคม 2556. แหล่งที่มา available URL <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/xhtml/news/detail/00/539784/>

ทันหุ้นเศรษฐกิจและธุรกิจวิเคราะห์ เรื่อง Bitcoin: สกุลเงินดิจิทัล จับตามอง [Online], 11 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา available URL <https://thunhoon.com/article/245375>

เป็นแหล่งเก็บข้อมูลบนก้อนเมฆ หรือเว็บฟลายไฟล์ โดยไม่ต้องกลัวข้อมูลสูญหายหรือถูกโจรกรรม สามารถกำหนดให้เป็นแบบส่วนตัวหรือสาธารณะก็ได้ เข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลาทุกอุปกรณ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีพื้นที่ใช้สอยมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายจากการซื้อ Flash Drive หรือ Memory Card ฯลฯ แต่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างเสถียรและไม่สามารถถ่ายโอนไฟล์ขนาดใหญ่ได้เนื่องจากความเร็วอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ เป็นต้น. [Online], available URL: <https://chain.com>, 2561 (มีนาคม, 11).

ทำความเข้าใจ บล็อกเชน (Blockchain) ว่าคืออะไร ปลอดภัยแค่ไหน [Online], available

URL:<https://rabbitfinance.com/blog/what-is-blockchain-technology/>, 2561 (มีนาคม, 11). ก้อนกุล
ทั่วไปที่นำคอมพิวเตอร์เข้ามาอยู่ในเครือข่ายระบบบล็อกเชน.

ปัจจุบันอยู่ในบล็อกเชนยุค 2.0 สัญญาอัจฉริยะจึงยังไม่มีความสามารถในการทำสัญญาที่ซับซ้อนมากได้ ต้องรอ
การพัฒนาในยุคต่อไปในอนาคต. available URL <https://blockchain.fish/age-blockchain/>, 2559
(กันยายน, 5).

เป็นหนึ่งในฟังก์ชัน ของบล็อกเชนปัจจุบันอยู่ในยุค 3.0 ซึ่งคอมพิวเตอร์จะทำการดำเนินการเองโดยใช้การ
เข้ารหัสที่ คอมพิวเตอร์สามารถเข้าใจได้ ระบบกุญแจจึงทำงานอยู่บนบล็อกเชนในการตรวจสอบ
ความมีตัวตนของผู้ใช้. อันเป็นบุคคลที่ 3 ที่จะแก้ปัญหาระบบเปิดที่ทั้ง 2 ฝ่ายต่างไม่รู้จัก หรือติดต่อกัน
มาก่อน. การเข้ารหัสข้อมูลแบบกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure) [Online URL: available
URL <https://na5cent.blogspot.com/2012/04/public-key-infrastructure.html>, 2555 (เมษายน, 3).

Jayapol Chiewpitayakarn, คู่มือ เตรียมตัวสร้างศาลที่ใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการดำเนินการ
[Online], available URL: <https://siamblockchain.com/2018/07/31/dubai-plans-to-disrupt-its-own-legal-system-with-blockchain>, 2561 (กรกฎาคม, 31).

Jiraboon Narktong, รายงาน: โรงหนัง Major Cineplex ในไทยเตรียมรับเหรียญ Cryptocurrency [Online],
available URL:<https://siamblockchain.com/2018/07/30/movie-theater-chain-thailand-crypto>, 2561
(กรกฎาคม, 30). สัญญาอัจฉริยะจึงมีลักษณะเหมือนกับตู้ขายน้ำอัดโนมัตหรือตู้จำหน่ายตั๋วอัตโนมัติที่มี
อยู่ทั่วไปซึ่งเมื่อผู้ซื้อ ได้จ่ายเงินครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ตัวหรือ น้ำที่ผู้ซื้อเลือกไว้จะถูกนำออกมา
ให้แก่ผู้ซื้อ แต่มีความต่างโดย ผู้ สัญญาอัจฉริยะเป็นการทำสัญญาแบบกระจายศูนย์ซึ่งสามารถเก็บ
ประวัติและสามารถทำสัญญาได้หลากหลาย มากกว่าตู้ขายอัตโนมัติ.

Jayapol Chiewpitayakarn, คู่มือ เตรียมตัวสร้างศาลที่ใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการดำเนินการ
[Online], available URL: <https://siamblockchain.com/2018/07/31/dubai-plans-to-disrupt-its-own-legal-system-with-blockchain>, 2561 (กรกฎาคม, 31).

Techsauce Team, ธนาคาร Tokyo Mitsubishi UFJ ทดสอบการนำ Blockchain มาใช้จัดการ Smart Contract กับ
ลูกค้า [Online], available URL: <https://techsauce.co/fintech/tokyo-mitsubishi-ufj-test-smart-contract-management-on-blockchain/>, 2560 (กันยายน, 17). (Online), available URL:
<https://www.cryptokitties.co/>, 2560 (กันยายน, 17)

Jjirapas Siribunchawan, ธนาคารที่มีสินทรัพย์โดยรวมมากที่สุดในโลกได้ทำการปล่อยกู้ด้วย Blockchain สำเร็จ [Online], available URL: <https://siamblockchain.com/2018/07/31/banking-giant-trials-blockchain-for-พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, สุมลรัตน์ นาคพานิช>
http://web.krisdika.go.th/data/lawabout/lawdetail/lawdetail_017.htm
 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจ
 สินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 (ออนไลน์), 302561. แหล่งที่มา
<https://www.sec.or.th/mpublish/digitalasset/documents/digitalassetsummary.pdf>

วิทยานิพนธ์

กรสุทธิ์ ขอฟ่วงกลาง, "กระบวนการในการเกิดสัญญา," (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552)
 มาตรการฟื้นฟูลูกหนี้ที่มีกิจการขนาดเล็กภายใต้กฎหมายล้มละลาย, โดย ชัยณรงค์ เหลืองวิลัย, 2542
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารอื่น ๆ

Kathleen Mercer Reed and Henry R. Cheeseman, Contract law for paralegals Traditional and E-contracts
 (United State of America: Pearson Education, 2008), p. 5.
 John Cartwright, Contract Law: An Introduction to the English Law of Contract for
 the Civil Lawyer (United States of America: Hart Publishing, 2007), p. 85.-Ewan Mckendrick,
 Contract Law, 11th ed. (England: Palgrave, 2015), p. 26
 John Cartwright, Contract Law: An Introduction to the English Law of Contract for the Civil Lawyer
 (United States of America: Hart Publishing, 2007), p. 85.
 Heather Morton, BLOCKCHAIN STATE LEGISLATION [Online], available URL:
<http://www.Ncslogresearchfinancial-services-and-commerce-the-fundamentals-of-risk-management-and-insurance-viewed-through-the-lens-of-emerging-technology-webinar.aspx>, 2017 (September, 17).
 Michael Gord, Smart Contracts Described by Nick Szabo 20 Years Becoming Reality [Online], available URL:
<https://bitcoinmagazine.com/articles/smart-contracts-described-by-nick-szabo-years-ago-now-becoming-reality-1461693751/>, 2016 (October, 29).

Foreign Registry, "Asset Protection" <http://www.taxlaw.ms/foreign/asset4.htm>

R.W.Lee ; W.S.Holdsworth ; J.C.Miles, Vol.2 (London :Butterworth& Co.,1921),para.

John William Smith, Leading Case, 13" edition by Sir Thomas Willes

Chitty;Allfred Thompson Denning and Cyril Pearce Harvey, Vol., (London: Sweet&Maxwell,1929)
p.2.

sir Willam Holdsworth, A History of English law, 2~ edition, Vol.xii,

(London:Methuen &Coltd.and Sweet&Maxwell.eprinted, 1966)pp.39-240

sir Kenneth Cork. Report of the Review Committee on Insolvency law and
Practice 1982.para.1221-1225,

William and Muir Hunter, The law and practice in Bankruptcy.

(London:Steven&Sons Limited , 1958) p.35

Christopher Berry and Edwerd Bailey Bankruptcy law and Practice,

(London:Butterworth,1987)p.239.

Jeremiah J. Spires, Doing Business in The United States, (New York : Matthew Bender, 1982)

Chales Jordan Tabb, The Law of Bankrupcx, 2'd ed (New York : Foundation/Thomson Reuters, 2009

Fraudulent Conveyances Act 1571 Conveyances Act 1571. 12 august 2014

Practical Law, Uniform Fraudulent Conveyance Act (UFCA), <http://us.practicallaw.com/9-382-3893> 12 august
2014.

jeffrey L. Baliban February 15, 2012, Measuring Reasonably Equivalent Value,

[http://apps.americanbar.org/itigation/committees/bankruptcy/articles/winter2012-measuring-reasonable-
value.html](http://apps.americanbar.org/itigation/committees/bankruptcy/articles/winter2012-measuring-reasonable-value.html), 12 august 2014

Brian A. Blum, Bankruptcy and Debtor/Creditor, 5th ed, (United State of America : Aspen Publisher,2010)
american Bankruptcy Institute Journal, The Trustee's Power to Avoid Fraudulen

First in time is first in right" <http://www.abjiword.org>. 10 august 2014.

HM Treasury,Digital currencies: response to the call for information (Online).17 July 2018 Available from
[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/414040/digital_ currencies
response to call for information_final_changes.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/414040/digital_currencies_response_to_call_for_information_final_changes.pdf)

Chris Finney, Bitcoin: Is regulation finally on the table? [Online

2018. Available from <http://rcalbusiness.co.uk/article/29103-bitcoin-is-regulation-finally-on-the-table>
 Nermin Haidarbegovic, UK Financial Regulator's New In Encourages Bitcoin Innovation
 [Online], 17 July 2018 Available from <http://coindesk.com/uk-financial-Conduct-authority-fca-launches-bitcon>

NEW YORK CODES, RULES AND REGULATIONSTITLE 23PARTMENT OF FINANCIAL SERVICE
 SCHAPTER I. REGULASUPERINTENDENT OF FINANCIAL SERVICESPART 200.
 CURRENCIES. TUAL CURRENCIES.FINCEN, A Quick Reference Guide for Money Services B
 Online], 17 July 2018. Available from [http://www.fincen.govregs/guidance](http://www.fincen.govregs/guidance/pdf/bsa_quickrefguide.pdf)
 'pdf/bsa_quickrefguide.pdf'

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2561

พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2562

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2562

พระราชกำหนดประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์